

Анн

ISSN 0134 – 6393

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
УМАНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

засновано в 1926 р.

Частина 1

Агрономія

ВИПУСК

69

Умань – 2008

Включено до переліків №1 і №6 фахових видань ВАК України з сільськогосподарських та економічних наук (Бюлетень ВАК України №4, 1999 рік і №6, 2000 рік).

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського державного аграрного університету та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН.

Редакційна колегія:

П.Г. Копитко – доктор с.-г. наук (відповідальний редактор),
П.В. Костогриз – кандидат с.-г. наук (заступник відповідального редактора), А.Ф. Балабак – доктор с.-г. наук, Г.М. Господаренко – доктор с.-г. наук, З.М. Грицаєнко – доктор с.-г. наук, В.О. Єщенко – доктор с.-г. наук, О.І. Здоровцов – доктор економ. наук, І.М. Карасюк – доктор с.-г. наук, В.І. Лихацький – доктор с.-г. наук, О.В. Мельник – доктор с.-г. наук, Л.В. Молдаван – доктор економ. наук, А.С. Музиченко – доктор економ. наук, В.С. Уланчук – доктор економ. наук, О.М. Шестопад – доктор економ. наук, С.П. Полторецький – кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар).

За достовірність інформації відповідають автори публікацій.

Рекомендовано до друку вченою радою УДАУ, протокол № 4 від 3 квітня 2008 року.

Адреса редакції:

м. Умань, Черкаської обл., вул. Інститутська, 1.
Уманський державний аграрний університет, тел.: 3-22-35

Свідectво про реєстрацію KB № 13695 від 03.12.07 р.

© Уманський державний аграрний університет, 2008

З М І С Т

ЧАСТИНА I АГРОНОМІЯ

В.О. Єщенко, Д.Л. Каричковський	МІНІМАЛІЗАЦІЯ ОСНОВНОГО І ДОПОСІВНОГО ОБРОБІТКУ ЧОРНОЗЕМУ ОПІДЗОЛЕНОГО ТА ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ РОСЛИН КУКУ- РУДЗИ.....	8
Л.І. Уліч, О.Л. Уліч, Ю.Ф. Терещенко	ВИВЧЕННЯ АГРОБІОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРВІТЧИЗНЯНИХ ЗИМУЮЧИХ СОРТІВ ПШЕН- ИЦІ М'ЯКОЇ.....	14
В.В. Хареба, Л.П. Музика	ВИКОРИСТАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН ПРИ ВИРОЩУВАННІ БУРЯКА СТОЛОВОГО.....	20
О.А. Манько	СТВОРЕННЯ ВИХІДНИХ СЕЛЕКЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ЦУКРОВОГО БУРЯКА СТІЙКИХ ДО ЦЕРКОСПОРОЗУ.....	28
О.М. Берека	ОБРОБКА НАСІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПО- ДАРСЬКИХ КУЛЬТУР У СИЛЬНИХ ЕЛЕКТРИЧНИХ ПОЛЯХ.....	34
О.М. Дробітько, А.О. Січкач	РІСТ, РОЗВИТОК І ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБУ СІВБИ І ГУСТОТИ РОСЛИН У ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ.....	41
О.В. Дубчак	ХАРАКТЕР УСПАДКУВАННЯ ОЗНАК ОДНО- НАСІННОСТІ ТА СТЕРИЛЬНОСТІ У РЕКОМБІ- НАНТНИХ ЦЧС ФОРМ БУРЯКА ЦУКРОВОГО.....	45
Г.І. Каричковська, С.М. Томишинцев, О.І. Сіренко, Т.М. Саваренко	РОЗВИТОК РОСЛИН РІПАКУ ЯРОГО ВІПРОДОВЖ ВЕГЕТАЦІЇ НА РІЗНИХ ФОНАХ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ЧОРНОЗЕМІ ОПІДЗОЛЕНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	57
М.О. Корнєєва, Н.І. Вакуленко	СЕЛЕКЦІЙНЕ ПОКРАЩЕННЯ СХОЖОСТІ НАСІННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ЧС ГІБРИДІВ БУРЯКА ЦУКРОВОГО.....	62

З.О. Мазур	ОТРИМАННЯ САМОФЕРТИЛЬНИХ ЗС ЛІНІЙ ДЛЯ ГЕТЕРОЗИСНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ЖИТА ОЗИМОГО.....	67
С.М. Мостов'як	ВИДОВИЙ СКЛАД ШКІДНИКІВ І ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ РІПАКА В РІЗНИХ УМОВАХ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРИ.....	72
М. Я. Мусатенко, І.В. Крикунов, В.І. Германова	ШКОДОЧИННІСТЬ ШВЕДСЬКОЇ МУХИ <i>OSCINELLA FRIT</i> L. ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНСЕКТИЦИДІВ ПРОТИ НЕЇ НА ЯЧМЕНІ ЯРОМУ СОРТУ СОБОРНІЙ.....	77
Н.М. Осокіна, О.П. Герасимчук	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РЕЧОВИН АНТИМІКРОБНОЇ ДІЇ ДЛЯ ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ ОБРОБКИ ПЛОДІВ ЧОРНОЇ СМОРОДИНИ ПРИ ЗБЕРІГАННІ.....	81
Л.О. Рябовол	ДІЯ АБСЦИЗОВОЇ КИСЛОТИ НА ІНДУКЦІЮ СОМАТИЧНОГО ЕМБРІОДОГЕНЕЗУ КАЛЮСНОЇ БІОМАСИ ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО.....	96
С.П. Коваль, В.О. Єщенко	АЛЕЛОПАТИЧНА ДІЯ ВОДНИХ ВИТЯЖОК З НАДЗЕМНИХ РОСЛИННИХ РЕШТОК РІЗНИХ ПОПЕРЕДНИКІВ НА СХОЖІСТЬ, ПОЧАТКОВИЙ РІСТ І ВИСОТУ РОСЛИН ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО.....	101
Л.М. Савранська	УМОВИ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ РІПАКА ЯРОГО ЗА РІЗНОГО ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ГРУНТУ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ.....	106
Л.М. Слободяник, О.В. Мельник	УРОЖАЙНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА Й ЕНЕРГЕТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ІНТРОДУКО- ВАНІХ СОРТІВ ЯБЛУНІ.....	111
А.В. Діхтяренко, А.Ф. Балабак	ВПЛИВ СТРОКІВ ДОРОЩУВАННЯ НА РІСТ І РОЗВИТОК УКОРІНЕНИХ ЗЕЛЕНИХ ЖИВЦІВ ЛИМОННИКА КИТАЙСЬКОГО.....	115
І.В. Козаченко	АГРОТЕХНІКА РОЗМНОЖЕННЯ БУЗИНИ ЧОРНОЇ СТЕБЛОВИМИ ЖИВЦЯМИ.....	121
Ю.А. Кокоба А.Ф. Балабак	УКОРІНЮВАНІСТЬ І РОЗВИТОК РІЗНОТИПНИХ СТЕБЛОВИХ ЗЕЛЕНИХ ЖИВЦІВ ГЛОДУ ЗАЛЕЖ- НО ВІД ВПЛИВУ БІОЛОГІЧНО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН АУКСИНОВОЇ ПРИРОДИ.....	120

М.В. Шемякін, А.О. Василенко	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЯБЛУНІ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ЗА РІЗНИХ СИСТЕМ УТРИМАННЯ ГРУНТУ ПРИШТАМБО- ВИХ СМУГ.....	134
Ю.П. Яновський, І.С. Кравець, А.В. Магілін	СУЧАСНИЙ ЗАХІД ЗАХИСТУ РОЗСАДНИКІВ ЯБЛУНІ ВІД ОСНОВНИХ ФІТОФАГІВ У ЦЕНТРАЛЬНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	145
В.В. Кеукало	ВПЛИВ СПОСОБУ ВИРОЩУВАННЯ РОЗСАДИ ТА СТРОКІВ ЇЇ ВИСАДЖУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ САЛАТУ ГОЛОВЧАСТОГО СОРТУ ЕВЕЛІНА У ВІДКРИТОМУ ГРУНТІ.....	154
Л.І. Колеснік	БАГАТОРІЧНА ДИНАМІКА ПОПУЛЯЦІЙ ЛУСКОКРИЛИХ ШКІДНИКІВ КАПУСТИ І ЗАХОДИ ОБМЕЖЕННЯ ЇХ ЧИСЕЛЬНОСТІ.....	161
О.І. Улянич, О.В. Василенко	РІСТ, РОЗВИТОК ТА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ВАСИЛЬКІВ СПРАВЖНИХ (<i>OSIMUM BASILICUM</i> L.) ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ.....	166
А.С. Меркушина	ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ ЕМІСТИМУ С В ПОСІВАХ ЗЕРНОВИХ І ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР.....	171
С.І. Попов, С.В. Авраменко	УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ТА ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЙ ВИРО- ЩУВАННЯ ПІСЛЯ КУКУРУДЗИ НА СИЛОС.....	178
Б.В. Борисюк, О.В. Іцук	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК БІОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ДЕРНОВО-ПІДЗОЛИСТОГО ГРУНТУ ТА ПРОДУК- ТИВНОСТІ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ЯРОЇ В ПОЛІССІ УКРАЇНИ.....	184
О.М. Бахмат, О.С. Чигчик	ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИКОРИСТАННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ТА ОРГАНО- МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ.....	193
В.В. Литвинський	ВПЛИВ ОКРЕМИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ЗМІНУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ЗЕРНА ЯЧМЕНЮ ЯРОГО.....	197

Ділянки дослідів з наймільчим плоскорізним розпушуванням також характеризувались найнижчим рівнем продуктивності посівів ріпаку порівняно з ділянками, де безпліщевий обробіток був глибшим, хоч проти варіанту з глибиною обробітку 15–17 см істотним це зниження відмічено лише в 2004 році. У більшості випадків на неістотну величину підвищувалась урожайність насіння ріпаку при збільшенні глибини плоскорізного розпушування з 15–17 до 20–22 і 25–27 см.

Висновки. При заміні пліщової оранки плоскорізним розпушуванням відмічається лише деяке погіршення фітосанітарного стану посівів ріпаку ярого за рахунок незначного підвищення їх забур'яненості, яке практично не позначилось на урожайності вирощуваної культури.

Зменшення глибини оранки чи плоскорізного розпушування з 20–22 до 15–17 см як і збільшення до 25–27 см не зумовлювало істотних змін в урожайності насіння ріпаку ярого.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дринча В. М., Борисенко І. Б., Ерохин А. В. Совершенствование зяблевой обработки деградированных земель в Нижнем Поволжье // Земледелие. — 2003. — № 3. — С. 20–21.
2. Зверев В. А., Мальцев В. Ф. Эффективность разных технологий возделывания ячменя // Земледелие. — 1990. — № 8. — С. 55–56.
3. Картамышев Н. И., Приходько В. Ю. Как преодолеть упадок земледелия // Земледелие. — 2003. — № 5. — С. 21–22.
4. Липатов В. И., Василькин В. М. Приёмы возделывания ярового рапса на семена // Технические культуры. — 1991. — № 5. — С. 30–32.
5. Маренков Н. Л. Семеноводство рапса в Нечерноземной зоне // Технические культуры. — 1990. — № 4. — С. 22–24.
6. Якунин А. А. Действие и последствие плоскорезной обработки почвы в условиях Степи Украины // Земледелие. — 1980. — № 12. — С. 36–37.

Одержано 5.03.08

В результате трёхлетних исследований на черноземе оподзоленном установлено, что замена отвальной вспашки плоскорезным рыхлением почвы мало влияла на условия возделывания ярового рапса. К существенному снижению продуктивности посевов приводило уменьшение глубины этих обработок до 10–12 см.

In the course of three-year studies done on podzolic chernozem it has been found out that the replacement of moldboard ploughing by moldboardless loosening influences the conditions of growing spring rape insignificantly, while decreasing the depth of the till to 10–12 cm leads to the essential decrease of productivity of spring rape sowings.

УДК 634.11:631.526.32

УРОЖАЙНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА Й ЕНЕРГЕТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ІНТРОДУКОВАНИХ СОРТІВ ЯБЛУНІ

Л. М. СЛОБОДЯНИК,

О. В. МЕЛЬНИК, доктор сільськогосподарських наук

Вивчено урожайність дев'яти сортів яблуні в зрошуваному насадженні на підщепі М9. Дана економічна й енергетична оцінка вирощування інтродукованих сортів. Визначено найбільш економічно вигідні сорти для інтенсивного саду в умовах Правобережного Лісостепу України.

В умовах ринкової трансформації промислового садівництва і динаміки виробничих витрат на продукцію аграрного сектора актуальною є економічна й енергетична оцінка нових помологічних сортів з урахуванням їх біологічних та агротехнічних особливостей [3, 5].

Економічну ефективність сорту визначають за часом вступу і регулярністю плодоношення, темпом зростання врожайності, тривалістю продуктивного періоду, строком досягання плодів, їх товарною якістю та рівнем закупівельних цін [3].

Для закладання інтенсивного плодового саду використовують насамперед економічно вигідні сорти яблуні зимового строку досягання, які користуються підвищеним попитом [1]. На європейському ринку найбільш поширені сорти Голден Делішес, Ред Делішес і Джонаголд, а в окремих країнах — Фуджі, Гала, Гранні Сміт, Бребурн, Пінк Леді і Чемпіон [2].

Метою досліджень стала економічна й енергетична оцінка нових інтродукованих сортів яблуні в зрошуваному інтенсивному насадженні в умовах південної частини Правобережного Лісостепу України.

Методика досліджень. Вивчали інтродуковані сорти яблуні Айдаред, Гала (клон Мітчгла), Голден Делішес (клони Б і Рейндерс), Гранні Сміт, Джонаголд (клони Вілмута та Джонавелд), Елстар (клон Елшоф) і Фуджі в дослідному саду Уманського ДАУ. Насадження закладено в 1995 р. безвірусними голландськими кронаваними саджанцями на підщепі М9 Т337. Деревка посаджено зі схемою 4х1 м і сформовано за типом струнке веретено. Система утримання міжрядь дерново-перегнійна з гербіцидним паром у пристовбурних смугах. Ґрунт дослідної ділянки — чорнозем опідзолений важкосуглинковий; зрошення краплинне.

За роки досліджень спостерігалось нерівномірність опадів — 416 мм (2007 р.) і 613 мм (2005 р.), майже відсутні опади у березні-червні 2007 р. та вересні 2005 р. Температура повітря перевищувала багаторічні дані, особливо

літом і зимою 2007 р. Зимою 2006 р. спостерігалось чергування відлиг і морозів, а температура в січні знижувалася до -26°C .

Методика досліджень й оцінки економічної та енергетичної ефективності загальноприйнята з розрахунком показників за технологічною картою [3, 4].

Результати досліджень. Економічний ефект від вирощування яблун визначається насамперед урожайністю. Високим ступенем плодоношення відзначилися сорти Вілмута, Гранні Сміт і Фуджі, істотно перевищивши контрольний сорт Айдаред, неістотно вищий врожай сорту Голден Делішес Рейндерс і майже на рівні з контролем — сорту Мітчгла; маловрожайним виявився Елшоф (рис. 1).

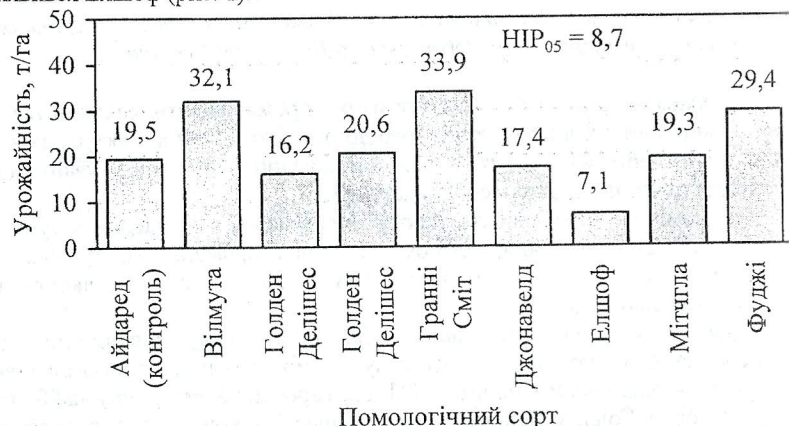

Рис. 1. Урожайність інтродукованих сортів яблуні на підщепі М9 (середнє за 2005 і 2007 рр.).

Найбільш прибутковими і рентабельними виявилися сорти Вілмута, Гранні Сміт і Фуджі, хоча ціна реалізації плодів останнього нижча від сорту Айдаред (табл. 1). Незважаючи на вищі виробничі витрати, собівартість вказаних вище сортів нижча за Айдаред, а рентабельність, відповідно, на 121, 130 і 84% вища (табл. 2).

Завдяки вищій реалізаційній ціні на плоди, прибуток і рівень рентабельності сорту Мітчгла вищі за показники сорту Айдаред, а ефективність сорту Голден Делішес Рейндерс (вищі виробничі витрати) та сортів Голден Делішес клон Б і Джонавелд (невисока врожайність) поступалися останньому.

Незважаючи на найвищу ціну реалізації, грошові надходження від реалізації плодів сорту Елшоф мінімальні, що стало причиною найменшого прибутку і невисокого рівня рентабельності.

Сорти Вілмута, Голден Делішес Рейндерс, Гранні Сміт і Фуджі за коефіцієнтом енергетичної ефективності виробництва плодів на 4-40% перевищили сорт Айдаред, а сорт Мітчгла знаходився майже на одному рівні. Невисоким показником відрізнялися сорти Голден Делішес клон Б, Джонавелд і найнижчим — Елшоф.

Для сортів Вілмута, Голден Делішес Рейндерс, Фуджі і Гранні Сміт приріст енергії в продукції перевищив витрачену енергію, тобто їх вирощування в умовах інтенсивного насадження є ефективним.

1. Вартість продукції і затрати на вирощування інтродукованих сортів яблуні на підщепі М9 (середнє за 2005 і 2007 рр.)

Сорт	Вартість продукції, тис. грн	Сума виробничих витрат, тис. грн	Собівартість, тис. грн
Айдаред (контроль)	49,76	20,37	1,08
Вілмута	85,29	23,80	0,83
Голден Делішес клон Б	38,11	19,53	9,50
Голден Делішес Рейндерс	46,19	20,26	5,22
Гранні Сміт	87,17	24,03	0,74
Джонавелд	45,05	19,76	2,32
Елшоф	23,34	18,48	2,60
Мітчгла	52,94	20,34	1,06
Фуджі	71,75	21,68	0,83

У сортів Голден Делішес клон Б, Джонавелд й Елшоф ситуація протилежна, що пов'язано з нижчим урожаєм. Показники сорту Мітчгла лише на 1% поступаються сорту Айдаред.

2. Економічна й енергетична ефективність вирощування інтродукованих сортів яблуні на підщепі М9 (середнє за 2005 і 2007 рр.)

Сорт	Прибуток, тис. грн	Рівень рентабельності, %	Коефіцієнт енергетичної ефективності виробництва
Айдаред (контроль)	29,40	146,47	1,13
Вілмута	61,49	267,57	1,54
Голден Делішес клон Б	18,58	84,87	1,00
Голден Делішес Рейндерс	25,93	114,52	1,17
Гранні Сміт	63,14	276,33	1,59
Джонавелд	25,29	121,98	1,05
Елшоф	4,86	27,09	0,52
Мітчгла	32,59	161,21	1,12
Фуджі	50,07	230,78	1,47

Висновок. У зрошуваному насадженні Правобережної Лісостепової зони на підщепі М9 найбільшою економічною ефективністю вирізняються сорти Вілмута, Гранні Сміт, Мітчгла і Фуджі. Сорти Голден Делішес Рейндерс і Джонавелд менш рентабельні від сорту Айдаред; висока собівартість продукції сорту Голден Делішес клон Б і надто низька врожайність у сорту Елшоф.

За енергетичною оцінкою ефективне вирощування сортів Вілмута, Голден Делішес Рейндерс, Гранні Сміт і Фуджі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гоменюк С. В. Новые эффективные сорта плодовых культур [Електронний ресурс] // Agromage.com. — Режим доступу: http://www.agromage.com/stat_id.php?id=235&rk=08.07&tr=03&semena=1&lang=ua
2. Мельник О. В. Тенденції зміни асортименту яблук в Євросоюзі / О. В. Мельник // Новини садівництва. — 2007. — № 4. — С. 18–24.
3. Методика економічної та енергетичної оцінки типів насаджень, сортів, інвестицій в основний капітал, інновацій та результатів технологічних досліджень у садівництві / [П. В. Кондратенко, М. О. Бублик, А. І. Григоренко, В. А. Рульєв та ін.]; за ред. О. М. Шестопаля. — [2-е вид.]. — Київ, 2006. — 140 с.
4. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур / [Е. Н. Джигадло, Е. А. Долматов, В. В. Жданов и др.]; под ред. Е. Н. Седова и Т. П. Огольцовой. — Орел: ВНИИСПК, 1999. — С. 235–246.
5. Рульєв В. А. Економічні проблеми розвитку садівництва України / В. А. Рульєв. — К.: ННЦ ІАЕ, 2004. — 340 с.

Одержано 11.03.08.

Наибольшую экономическую эффективность в условиях Правобережной Лесостепи Украины на подвое М9 у сортов Вилмута, Гранни Смит, Митчгла и Фуджи. Сорта Голден Делишес Рейндерс и Джонавелд менее рентабельны, менее эффективны сорта Голден Делишес клон Б и Элшоф. Согласно энергетической оценки эффективно выращивать сорта Вилмута, Голден Делишес Рейндерс, Гранни Смит и Фуджи.

Varieties of Vilmuta, Granny Smith, Mitchgla and Fuji had the highest economic efficiency. The varieties of Golden Delicious Reinders and Jonaveld appeared to be less cost-effective. The varieties of Golden Delicious clone B and Elshof had lower economic efficiency. According to power estimation, it is efficiently to grow the varieties of Vilmuta, Golden Delicious Reinders, Granny Smith and Fuji.

УДК 581.165:582.039.1

ВПЛИВ СТРОКІВ ДОРОШУВАННЯ НА РІСТ І РОЗВИТОК УКОРІНЕНИХ ЗЕЛЕНИХ ЖИВЦІВ ЛИМОННИКА КИТАЙСЬКОГО

А. В. ДІХТЯРЕНКО,

А. Ф. БАЛАБАК, доктор сільськогосподарських наук

Наведено результати досліджень стосовно впливу різних строків дорошування на ріст і розвиток вкорієних зелених стеблових живців сортів і форм лимонника китайського (Schizandra chinensis Turcz./ Baill.) в умовах Правобережного Лісостепу України.

Отримання стандартного садивного матеріалу плодових і ягідних культур на основі технології зеленого живцювання складається з кількох етапів — укорієння зелених живців в умовах штучного туману, зберігання їх в зимовий період та дорошування. За традиційною технологією вирощування кореневласних саджанців плодових рослин, живці після вкорієння до кінця вегетаційного періоду залишаються на місці без пересаджування, а весною наступного року їх викопують з гряд і висаджують в поле на дорошування [1, 5–8].

Дорошування вкорієних стеблових живців лимонника китайського, є слабким місцем технології живцювання, що значною мірою стримує широке її практичне розповсюдження і впровадження. Особливо в підзонах нестійкого і недостатнього зволоження Лісостепу України строки дорошування вкорієних стеблових живців лимонника є лімітуючим фактором в отриманні кореневласних товарних саджанців [3]. В зв'язку з цим і виникла необхідність вивчення елементів дорошування вкорієних живців лимонника, оскільки, у період дорошування спостерігається значна їх загинель.

Методика досліджень. Враховуючи відсутність експериментальних даних стосовно дорошування кореневласного садивного матеріалу лимонника головним напрямком наших досліджень було розробити агротехнічні заходи дорошування вкорієних живців. Завданням досліджень було вивчення впливу строків пересаджування вкорієних живців сортів і форм лимонника китайського на ріст кореневої системи і розвиток надземної частини в процесі дорошування та вихід саджанців.

Дослідження проводили в розсадниках Уманського державного аграрного університету і Національного дендрологічного парку "Софіївка" — НДІ НАН України. Грунт дослідних ділянок — чорнозем опідзолений нажкосуглиняковий з середнім вмістом рухомих форм основних елементів. Об'єктом дослідження були закономірності прояву росту і розвитку в процесі дорошування вкорієних живців 2 сортів (Садовий № 1, Дачний 7) і 7 нових і